

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

28. Richardus de Media villa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT XXVII.

Henricus à Gandavo.

HENRICVS à Gandavo multa tradit in quibus vestigia doctrinæ ab Augustino traditæ manifestè lucent, dum libertatem arbitrij ex illo considerari vult, quod coactionis impatiens est, sed delectabiliter in actum suum prodiit: Potest, inquit, liberum arbitrium duplici respectu considerari. Vno videlicet in quantum respicit voluntatem ut elicientem actum volentem; alio in quantum respicit obiectum ut terminum eum. Et secundum utrumque respectum iudicanda est ipsa arbitrij libertas, sed essentialius secundum primum: quia est dispositio voluntatis ut subiecti, licet in respectu ad obiectum, in quantum tendit in ipsum per suam actionem. Si ergo consideretur liberum arbitrium in primo respectu, sic dico quod voluntas dicitur liberum arbitrium, quia absoluta est ab omni coactione ipsam impediente & contristante in sua actione. Voluntas enim omnis ut libere tendit in suam actionem, delectabilis est: necessitas coactionis contristans, quia est contra voluntatem; & omne quod cogit, necessario est contristabile ut dicit commentator super quintum Metaphysicæ. Et hoc modo homo & omnis rationalis & intellectualis natura liberi arbitrij sive libera voluntatis est, quia voluntas rationalis cogi non potest, coactione dico impellente iuxta illud quod dicit Anselmus de concordia predestinationis &c. Voluntas arbitrium ut rectitudinem deserat, nulla cogitur necessitate, quamvis mortis impugnetur difficultate. Hanc impellentem coactionem mox distinguit contra inducentem, qualis est metus, qui est coactio secundum quid. Et mox adijcit: Tali voluntate liberi arbitrij utentur beati qui cum desiderio & amore volent quidquid volent, non aliqua

coactione, quia illa necessario esset contristans: neque enim aliquo impulsu naturali, vel supernaturali, sed sola allectione boni voluntas feretur in id quodcumque volent. Et multis interjectis, cum docuisset in Deo & beatis esse liberum arbitrium, etsi peccare non possent. In hoc, inquit, consistit ratio libertatis quod nulla coactio potest impedire quin in bonum vergat si velit, nec in hoc solo, sed quod non impetu natura precedente motum voluntatis, & voluntatem in actum impellente vult homo que vult & que appetit, quemadmodum appetunt bruta; sed desiderio & complacentia voluntatis precedente, & naturali impetu voluntatem concomitante. Voluntas enim est instrumentum seipsum mouens in obiectum bonum tanquam primum principium motus &c. Et paulo post: Et per hunc modum patet, quomodo voluntas erit liberrima in beatis, ubi natura omnino erit obediens bonæ voluntatis, qua proprio desiderio & complacentia naturalem impetum natura libera trahet in finem suum: à quo quia in se continet omnem rationem omnis boni, propter naturam concomitantem nullo modo potest se auertere &c. Quod autem ibidem multa dicit de indifferentia voluntatis, ea intelligit de voluntate deliberativa respectu eorum que sunt ad finem, sive prout confectionem sequitur, quemadmodum ipse factis clarè significat alio in loco. Sed talis indifferentia non requiritur in appetendis omnibus bonis, neque ad voluntatis libertatem, sicut ipse expresse docet quodlibeto duodecimo quaestione vigesima sexta, ubi dicit quod voluntas respectu finis omnis boni rationem continentis movetur ex se libertate & immutabilis necessitate.

Quodlib. 3.
q. 17.Quodlib. 4.
21. & quæst.
11. q. 26.

CAPVT XXVIII.

Richardus de Media Villa

NEc postremus est in hac doctrina asserenda Richardus de Media Villa, coætanus Henrico à Gandavo. Docet enim multipliciter arbitrij libertatem in eo sitam esse, quod sit liberum omnino à coactione, & hoc dicit Bernardus & Magister, dum libertatem à necessitate asserunt asseruisse. Nam in secundum distinctione vigesima quinta articulo secundo quaestione prima sic loquitur: Liberum arbitrium liberum est ab aliquo, & ad aliquid. Primo modo secundum Bernardum de libero arbitrio longè post principium, triplex est liberi arbitrij libertas scilicet à necessitate cogente, à culpa inclinante, & à miseria impellente: quam etiam distinctionem ponit Magister in littera, & sicut dicit Bernardus ibidem: inter has tres libertates, libertas à necessitate cogente, maxime conuenit libero arbitrio; & secundum ipsum ibidem libertatem à necessitate conuulsi nobis in conditione

natura &c. Et ibidem quaestione secunda: Libertas arbitrij coactione absoluta est manifestabiliter ubique est, hæc enim libertas essentialis est libero arbitrio. Libertas vero accidentalis, qua est à seruitute peccati, amissibilis est &c.

Ibid. q. 2.

Secundò, hinc consequenter docet nullam creaturam posse auferre liberum arbitrium, quia non potest illud cogere: Libertas arbitrij consequitur naturam ipsius anima intellectiue vel ipsius Angeli: fundatur enim immediate in natura rei cuius est. Illud ergo quod non potest transmutare naturam rei habentis liberum arbitrium, non potest sibi auferre liberi arbitrij potestatem, neque simpliciter neque ad tempus: sed nulla creatura potest naturam rei transmutare in qua immediate fundatur libertas arbitrij &c. Et ex consequenti nec ab ea auferre liberi arbitrij potestatem: sed libertas & cogibilitas opponitur, ergo liberum arbitrium non est cogibile ab aliqua creatura. Et rursus paulo post: Cogere liberum

Art. 4. q. 1.

Richard. de
Media Villa
in 2. dist. 25.
q. 1.

liberum arbitrium esset auferre liberi arbitrij potestatem; quia potestas liberi arbitrij fundatur in natura rei cuius est immediate, usus autem eius in nobis dependet etiam ex corporis dispositione.

Hinc tertio docet, omnes omnino actus humanos, id est, qui sunt hominis ut homo est, esse actus liberi arbitrij: Omnes, inquit, actus humani sunt actus liberi arbitrij quia omnes actus humani aut a libero arbitrio eliciuntur aut imperantur: quia non omnes actus qui sunt in homine, actus humani dici debent proprie loquendo, sed tantum illi qui sunt hominis ut homo est: sicut sunt actus intellectus & voluntaria &c.

Quarto consequenter docet, etiam actus qui versantur circa finem esse liberos, quamvis non eliciantur deliberatione precedente: Nostrum liberum arbitrium & est liberum in quantum per ipsum possumus libere velle: & deliberativum in quantum per ipsum possumus libere consiliari: Et est deservibile in quantum est ex nihilo. Si considerentur in quantum est liberum sic omne bonum est obiectum eius, quia per ipsum possumus omne bonum libere velle, etiam finem loquendo de libertate a coactione: quamvis finem in generali velimus naturali necessitate, quia in volendo finem voluntati sine coactione movere se, & quia nullus actus humanus est ultimus finis, hinc consequenter, quemadmodum & sanctus Thomas,

Docet quinto, esse electionem respectu eorum, quibus manent beati conjuncti fini: *Est in beatis non sit electio respectu eorum quia sunt ordinata ad finem, in quantum sunt, dicentia ad finem distantem, tamen eligunt perseverare in illis bonis, sine*

quibus non possent manere conjuncti cum fine. Unde alibi tractans verba Bernardi quibus dicit: *Voluntati pro sui ingenuitate libertati nulla cogitur necessitate, cum tamen Angeli de necessitate velint bonum, ideoque nec liberi esse videantur, respondet; quod Bernardus ibi loquitur de necessitate coactionis, illa autem necessitas qua Angelis non diligit nisi bonum, non est necessitas coactionis, quia non obstante illa necessitate liberrime motu dilectionis movent se. Et simili ratione docet quod obstarium libertatem a necessaria coactione non tollit, nec minuit: sed obstarium (dæmones) per suum liberum arbitrium ad malum movent se libere. Et ita concludit manere liberum arbitrium.*

Sexto conformiter tradit, necessitatem quæ est ex perfectione bonitatis non tollere rationem meriti, dummodo absit coactio. Nam de impeccabilitate Christi disputans, cum propoluisse hoc argumentum, quod peccatum & meritum sint voluntaria; nullus autem peccet in eo quod vitare non potest & proinde quod nec mereatur Christus in declinando malum quod facere non potest, sic respondet: *Dicendum quod quamvis necessitas coactionis tollat rationem meriti vel demeriti, necessitas tamen quæ est ex perfectione bonitatis non tollit rationem meriti in vitatore. Hæc omnia Richardus, quibus aperte sentit necessitatem illam voluntariam, utpote quæ ex plenitudine volendi proficitur, non tollere vel libertatem arbitrij vel rationem meriti vel demeriti.*

CAPVT XXIX.

Thomas de Argentina.

EANDEM doctrinam verbis perspicuis tradidit Thomas ab Argentina in diversis locis. Nam in distinctione vigesima quinta secundi Sententiarum articulo primo sic scribit: *Potentia quæ est essentialiter libera aliquo modo est sui ipsius motiva; sed voluntas est essentialiter libera ut inferius intendo declarare distinctione trigesima octava. Et inferius articulo quarto concludi, Deum posse immutare liberum arbitrium, non tamen cogere, quia contradictionem implicat: esse enim involuntarium & voluntarium, nolium & volitum: Et hæc est intentio, inquit, Bernardi in libro de libero arbitrio, ubi ait voluntas pro ingenuitate nobilitate, nulla cogitur necessitate. Et ibidem ad argumentum responder: Deus non potest cogere liberum hominis arbitrium, eo quod non sit capax coactionis. Nam eius coactio esset contradictionis replicatio: quia coactum non est liberum. Igitur si liberum arbitrium cogere, tunc idem esset liberum & non liberum. Et in distinctionem trigesimam octavam articulo primo: *illa potentia est principaliter libera quæ nullo modo potest cogi: seu libertate privari: sed sola voluntas sic est libera, quod necessitatis nullatenus potest necessitate coactionis: quia**

*secundum Bernardum in libro de libero arbitrio, voluntati datus est intellectus, ut illum instruat, non ut destruat, destrueret autem si ei ullam necessitatem imponeret. Et in tertium distinctione duodecima obijcit libertati Christi, quod sicut nemo peccat ita nec meretur in eo quod vitare non potest. Respondet autem, quamvis necessitas coactionis tollat rationem meriti, necessitas tamen immutabilitatis proveniens ex perfectione virtutum non tollit rationem meriti sed auget. Et distinctione decima octava articulo tertio adversus meritum Christi libi opposuerat, quod Christus in omni actu suo determinatus esset ad bonum, & proinde non magis mereri posset, quam agens naturale determinatum ad unum. Respondet autem: *Agens naturale non prohibetur a merito ex hoc quod est determinatum ad unum, sed ex modo determinationis, puta quod necessario & non voluntarie tendit in illud unum. Sed Christus & quilibet in gratia confirmatus, licet determinate tendat in bonum, tamen voluntarie & libere tendit in ipsum. Huiusmodi enim determinatio non minuit voluntatem & libertatem sed potius auget & ideo talis determinatio non repugnat merito.**

CAPVT